

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.018.01.2021

Barbara Kaleta
Naczelnik
Zachodniopomorskiego Urzędu Skarbowego
w Szczecinie
ul. Żołnierska 45
71-210 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/013 - Skuteczność działań w zakresie usprawniania poboru podatku VAT

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zachodniopomorski Urząd Skarbowy w Szczecinie ¹ , ul. Żołnierska 45, 71-210 Szczecin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Barbara Kaleta, Naczelnik Urzędu ² od 1 lipca 2021 r. W okresie objętym kontrolą od 1 marca 2017 r. do 30 czerwca 2021 r. stanowisko Naczelnika zajmował Andrzej Tyrcha.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Rejestrowanie podatników VAT oraz wykreślanie z rejestru. 2. Weryfikowanie prawidłowości dokonywanych przez podatników rozliczeń VAT.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie oraz danych za okresy wcześniejsze lub późniejsze mające bezpośredni związek z badanym zagadnieniem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	1. Katarzyna Kozłowska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/130/2021 z 23 sierpnia 2021 r. 2. Tomasz Cyranka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/133/2021 z 31 sierpnia 2021 r. (akta kontroli str. 1, 12-16)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Naczelnik.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm.; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2020-2021 (do 30 czerwca) weryfikowano zgłoszenia rejestracyjne, w tym m.in.: właściwość organu podatkowego, poprawność i zgodność danych ewidencyjnych podmiotu, reprezentację podatnika w odniesieniu do osoby podpisującej zgłoszenie VAT-R, podstawy do uchylenia NIP oraz siedzibę podmiotu, a także prawidłowo dokumentowano przeprowadzoną analizę danych podatnika. Systematycznie monitorowano podatników VAT w celu ustalenia czy występują okoliczności wskazane w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług⁵ do ich wykreślenia z rejestru jako podatników VAT lub jako podatników zarejestrowanych do transakcji wewnątrzwspólnotowych⁶. Po rzetelnym przeprowadzeniu czynności wyjaśniających, bezzwłocznie wykreślano podatników z rejestru VAT.

W prawidłowy sposób dokonywano weryfikacji zadeklarowanych przez podatników zwrotów podatku od towarów i usług⁷, w tym poprzedzono je rzetelną analizą okoliczności mogących mieć wpływ na ich zasadność. Zwroty zostały zrealizowane sprawnie i terminowo, a także zaakceptowane przez upoważnione osoby. Zasadność wykazanych przez podatników zwrotów VAT sprawdzano z wykorzystaniem dedykowanych temu narzędzi informatycznych.

W badanych latach w przypadku połowy analizowanych mierników osiągnięto planowany poziom stopnia realizacji celów Krajowej Administracji Skarbowej⁸. W związku z ryzykiem nieosiągnięcia pozostałych zakładanych w kontrolowanym okresie celów, analizowano okoliczności mające wpływ na poziom realizacji mierników i podejmowano działania zaradcze takie jak wystawianie upomnień i tytułów wykonawczych.

Udział kontroli obejmujących okresy rozliczeniowe VAT nie starsze niż do dwóch lat poprzedzających okres zakończenia kontroli w zakończonych w danym roku kontrolach wyniósł 75% w 2020 r., w tym 50% w I połowie tego okresu oraz 66,7% w I półroczu 2021 r. Ponadto w 2020 r. w porównaniu do roku ubiegłego, odnotowano wzrost skuteczności zakończonych kontroli, które dotyczyły rozliczeń podatku VAT oraz zasadności zwrotu VAT, w tym odpowiednio o 30,8 punktu procentowego oraz 60 punktów procentowych. W I półroczu 2021 r. w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, trafność podjętych kontroli z zakresu rozliczeń podatku VAT obniżyła się o 33,3 punktu procentowego.

Analizę ryzyka rejestracyjnego z wykorzystaniem dedykowanych do tego systemów informatycznych, przeprowadzono w stosunku do 46,7% objętych badaniem podatników. Niezgodnie z procedurami wewnętrznymi, w stosunku do 53,3% podatników nie dokonano takiej oceny lub przeprowadzono ją z opóźnieniem od jednego do 551 dni po dokonaniu rejestracji podmiotu jako podatnika VAT lub VAT UE.

W objętych analizą udostępnionych przez Ministerstwo Finansów raportach o niezgodnościach w rozliczeniach VAT, w przypadku 10% badanych rozbieżności z opóźnieniem podejmowano kontakt z podatnikiem. Ponadto pomimo faktycznego wyjaśnienia niezgodności w terminie, 60% wskazanych w tych raportach pozycji do

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 685, ze zm.; dalej: ustawa o VAT.

⁶ Dalej: VAT UE.

⁷ Analizą objęto 15 zwrotów podatku VAT dokonanych od marca 2020 r. do czerwca 2021 r. o wartości ogółem 141 547,9 tys. zł

⁸ Dalej: KAS.

uzgodnienia, ostatecznie zmodyfikowano po terminie wskazanym przez Ministerstwo Finansów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Rejestrowanie podatników VAT oraz wykreślanie z rejestru.

Opis stanu faktycznego

1.1. Od 31 grudnia 2019 r. do 30 czerwca 2021 r. liczba zarejestrowanych podatników VAT czynnych spadła z 2 413 do 1 317, tj. o 45,4% podmiotów¹⁰, w tym liczba podatników VAT UE zmniejszyła się z 2 215 do 1 161, tj. o 47,6% podmiotów¹¹. W 2020 r. zarejestrowano 35 nowych podatników oraz 205 przeniesiono z innych urzędów¹², a w I półroczu 2021 r. odnotowano odpowiednio jeden nowy podmiot oraz 659 podatników po przeniesieniu z innych urzędów. Spadek liczby zarejestrowanych podatników związany był ze zmianą obowiązujących regulacji prawnych odnośnie kategorii podatników obsługiwanych przez wyspecjalizowane urzędy skarbowe¹³.

(akta kontroli str. 55,1124-1126)

W badanych latach w zakresie rejestracji podatników stosowano obowiązujące dla wszystkich urzędów skarbowych: Wytyczne do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług¹⁴, Procedurę postępowania w sprawie prowadzenia rejestru podatników od towarów i usług¹⁵, Procedurę postępowania w sprawie prowadzenia rejestru podatników dokonujących transakcji wewnątrzwspólnotowych¹⁶ oraz Procedurę postępowania w sprawie analizy ryzyka rejestracji podmiotu¹⁷, a także wewnętrzne regulacje, w tym Procedurę obsługi zgłoszeń VAT-R, VAT-Z oraz wykreślenia / przywrócenia podatnika VAT¹⁸.

(akta kontroli str. 3, 793-794, 812-814, 826-828, 832-834, 840-842)

⁹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Według stanu na 31 grudnia 2020 r. liczba zarejestrowanych podatników VAT wyniosła 1 326.

¹¹ Według stanu na 31 grudnia 2020 r. liczba podatników VAT UE wyniosła 1 166.

¹² W I półroczu 2020 r. zarejestrowano 25 nowych podatników VAT oraz przeniesiono z innych urzędów 196 podmiotów.

¹³ W tym uchylone z dniem 1 stycznia 2021 r. rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie niektórych podatników i płatników, w odniesieniu do których zadania są wykonywane przez naczelnika urzędu skarbowego innego niż właściwy miejscowo (Dz. U. z 2020 r. poz. 700) zastąpiono rozporządzeniem Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie niektórych podatników i płatników, w odniesieniu do których zadania są wykonywane przez naczelnika urzędu skarbowego innego niż właściwy miejscowo (Dz. U. poz. 2456).

¹⁴ Wytyczne wprowadzone przez Ministerstwo Finansów w marcu 2016 r.; dalej: Wytyczne do organizacji prac urzędów.

¹⁵ Procedura wprowadzona przez Ministerstwo Finansów w sierpniu 2017 r.; dalej: Procedura w sprawie rejestru podatników.

¹⁶ Procedura wprowadzona przez Ministerstwo Finansów w sierpniu 2017 r.; dalej: Procedura rejestru podatników dokonujących transakcji wewnątrzwspólnotowych.

¹⁷ Procedura wprowadzona przez Ministerstwo Finansów w maju 2018 r.; dalej: Procedura w sprawie analizy ryzyka.

¹⁸ Procedura wprowadzona 31 stycznia 2018 r. pismem organizacyjnym Naczelnika Zachodniopomorskiego Urzędu Skarbowego w Szczecinie nr 6/2018; dalej: Procedura obsługi zgłoszeń.

W wyniku analizy złożonych do Urzędu w latach 2020-2021 (do 30 czerwca) zgłoszeń rejestracyjnych VAT-R¹⁹ stwierdzono, m.in. że:

- we wszystkich przypadkach zweryfikowano: właściwość organu podatkowego, poprawność i zgodność danych ewidencyjnych podmiotu, reprezentację podatnika w odniesieniu do osoby podpisującej zgłoszenie VAT-R, podstawy do uchylecia NIP²⁰ oraz siedzibę podmiotu, a także rzetelnie udokumentowano przeprowadzoną analizę danych podatnika;
- nie dokonano analizy ryzyka rejestracyjnego z wykorzystaniem Systemu Kompleksowej Oceny Ryzyka Podatkowego²¹ dla 20% podatników, a w przypadku 33,3% podmiotów ryzyko to oceniano od jednego do 551 dni po dokonaniu rejestracji podmiotu jako podatnika VAT lub VAT UE, co było niezgodne z pkt 2 oraz 3 Procedury w sprawie analizy ryzyka; pomimo powyższego prowadzono monitoring podmiotów poprzez kwartalne analizy w podsystemie Kontrola w zakresie ryzyka tzw. segmentacji ogólnej.

W latach 2020-2021 (do 30 czerwca) nie wystąpiły przypadki, w których zachodziły przesłanki uzasadniające odmowę rejestracji podmiotu na podstawie art. 96 ust. 4a ustawy o VAT.

(akta kontroli str. 69-71, 295-296, 298-346, 417-420, 834-835, 850-856, 969-980, 1110-1122)

1.2. W 2020 r. na podstawie art. 96 ustawy o VAT, wykreślono z rejestru 136 podatników VAT czynnych, tj. o 20% mniej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. W I półroczu 2020 r. wykreślono 65 podmiotów, tj. o 89,2% więcej niż w I półroczu 2021 r.

(akta kontroli str. 347)

W latach 2020-2021 (do 30 czerwca) podmioty do wykreślenia typowane były na podstawie obowiązujących dla wszystkich urzędów skarbowych: Wytycznych do organizacji prac urzędów, Procedury w sprawie rejestru podatników oraz Procedury rejestru podatników dokonujących transakcji wewnątrzwspólnotowych, a także wewnętrznej regulacji Procedury obsługi zgłoszeń.

(akta kontroli str. 3, 297, 793-794, 812-814, 826-828, 840-842, 865)

W kontrolowanym okresie podmioty kwalifikujące się do wykreślenia z rejestru jako podatnika VAT lub VAT UE identyfikowano w wyniku cyklicznie sporządzanych raportów, w tym wynikających z:

- art. 96 ust. 9a pkt 1 ustawy o VAT²² w oparciu o Procedurę obsługi zgłoszeń, raporty otrzymywano z Izby Administracji Skarbowej w Szczecinie (dalej: Izba)²³; ponadto informacje o zawieszeniu wykonywania działalności ustalano w trakcie bieżących czynności sprawdzających;
- art. 96 ust. 9a pkt 2 ustawy o VAT²⁴ poprzez miesięczne raporty²⁵ z systemu e-Orus²⁶ oraz raporty przekazywane z Ministerstwa Finansów²⁷;

¹⁹ Badaniem objęto akta spraw 15 podmiotów, które zgłosiły zgłoszenie rejestracyjne VAT-R, w tym po pięć spraw z poziomem ryzyka nadanym jako: akceptowalne, podwyższone oraz wysokie.

²⁰ Tj. podmiotów z automatycznie nadanym numerem NIP.

²¹ Dalej: SKORP.

²² Tj. podmioty, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów dotyczących zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej na okres co najmniej sześciu kolejnych miesięcy.

²³ W tym w lutym, sierpniu oraz grudniu 2020 r.

²⁴ Tj. podmioty, które będąc obowiązany do złożenia deklaracji, nie zgłosiły takich deklaracji za trzy kolejne miesiące lub kwartał.

²⁵ Pn. Wykaz niezłożonych deklaracji VAT w poszczególnych okresach.

²⁶ Tj. Otwarte niestandardowe Raporty Urzędu Skarbowego.

²⁷ W tym: raport JPK_KKS w zakresie podmiotów, które mają otwarty obowiązek podatkowy VAT, a mimo to za okres trzech następujących po sobie miesięcy nie zgłosiły informacji JPK_VAT oraz raport JPK_Wykreślenia

- art. 96 ust. 9a pkt 3 ustawy o VAT²⁸ w oparciu o miesięczne raporty z systemu e-Orus²⁹;
- art. 97 ust. 15 oraz ust. 15a ustawy o VAT³⁰ w wyniku generowanych kilkakrotnie za wymagany okres raportów³¹ z systemu VIES³²;
- art. 96 ust. 8 ustawy o VAT³³, w oparciu o Procedurę w sprawie rejestru podatników, informację o zakończeniu działalności przez podatnika podejmowano³⁴ poprzez aplikację SeRCe³⁵.

Częstotliwość działań podejmowanych w celu zidentyfikowania podmiotów do wykreślenia umożliwiało bieżące wykreślanie podatników z rejestru jako podatników VAT oraz VAT UE.

(akta kontroli str. 296-297, 796, 849, 858-865, 877-968)

W wyniku badania akt spraw 33 podmiotów wykreślonych z rejestru podatników VAT/VAT UE³⁶ stwierdzono m.in., że:

- podmioty były wykreślane z rejestru podatników VAT niezwłocznie po ustaleniu przesłanek uzasadniających ich wykreślenie jako podatnika VAT lub VAT UE;
- powiadamiano podatników o ich wykreśleniu z rejestru jako podatnika VAT lub jako podatnika VAT UE, gdy wykreślenia dokonano na podstawie art. 96 ust. 9a ustawy o VAT.

(akta kontroli str. 72, 93-294, 412-416, 981-1031, 1123)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W przypadku 20% podatników nie dokonano analizy ryzyka rejestracyjnego z wykorzystaniem SKORP oraz ryzyko to dla 33,3% podmiotów oceniano od jednego do 551 dni po dokonaniu rejestracji jako podatnika VAT lub VAT UE, w tym:

- D(...) Sp. z o.o. zarejestrowano 27 marca 2020 r. jako podatnika VAT oraz 17 kwietnia 2020 r. jako podatnika VAT UE, a ryzyko rejestracyjne w aplikacji SKORP ocenione zostało 13 stycznia 2021 r. przez pracowników Urzędu Skarbowego w Stargardzie (po migracji podmiotu do tej jednostki)³⁷;

w zakresie podmiotów, które nie złożyły deklaracji VAT za trzy kolejne miesiące, a nadal znajdują się w bazach czynnych podatników VAT.

²⁸ Tj. podmioty, które składały przez sześć kolejnych miesięcy lub dwa kolejne kwartały deklaracje, w których nie wykazały sprzedaży, nabycia towarów lub usług ani importu towarów z kwotami podatku do odliczenia.

²⁹ Pn. Wykaz VAT - brak obrotu, brak zawieszenia.

³⁰ Tj. odpowiednio: podatników VAT UE, którzy złożyli za trzy kolejne miesiące lub kwartał deklaracje, w których nie wykazali sprzedaży, nabycia towarów lub usług ani importu towarów z kwotami podatku do odliczenia oraz podmioty, które przez okres trzech kolejnych miesięcy nie składały informacji podsumowujących.

³¹ W tym raportów R_VS_ R_VS_VAKT_DOK (o podatnikach zarejestrowanych dla VIES, którzy nie złożyli deklaracji VAT lub informacji VAT UE) oraz R_VS_ROZL_PL (porównanie w zakresie transakcji wewnątrzwspólnotowych pomiędzy deklaracjami VAT oraz informacjami VAT-UE).

³² Tj. aplikacja służąca do wymiany informacji o podatku VAT pomiędzy krajami Unii Europejskiej.

³³ Tj. w sytuacji gdy podatnicy mimo obowiązku nie składają zgłoszenia o zaprzestaniu wykonywania czynności podlegających opodatkowaniu podatkiem VAT na formularzu VAT-Z, a zgodnie z komunikatem z KRS podatnik zakończył wykonywanie działalności gospodarczej.

³⁴ Wnioski o wykreśleniu podmiotu z KRS przekazywane są automatycznie, jednak ich ujawnienie następuje w wyniku manualnej obsługi. Dopiero po ujawnieniu się danego wniosku na obsłudze ręcznej pracownik urzędu skarbowego uzyskuje informację i podejmuje czynności zmierzające do wykreślenia podmiotu z rejestru podatników danego urzędu.

³⁵ Tj. System Rejestracji Centralnej.

³⁶ W tym: dwóch wykreślonych na podstawie art. 96 ust. 6 ustawy o VAT; po jednym na podstawie art. 96 ust. 9 pkt 1-2 oraz art. 96 ust. 9 pkt 4 ustawy o VAT; po pięciu na podstawie art. 96 ust. 9a pkt 1-3 ustawy o VAT oraz art. 96 ust. 8 ustawy o VAT; ośmiu na podstawie art. 97 ust. 15 ustawy o VAT.

³⁷ Ryzyko nadano na poziomie akceptowalnym.

- O(...)Sp. z o.o. zarejestrowano 23 stycznia 2020 r.³⁸, a ryzyko rejestracyjne w aplikacji SKORP ocenione zostało 23 sierpnia 2021 r. przez pracowników Urzędu Skarbowego w Pyrzycach (po migracji podmiotu do tej jednostki)³⁹;
- A(...) Sp. z o.o. zarejestrowano 31 stycznia 2020 r.⁴⁰, a ryzyko rejestracyjne w aplikacji SKORP ocenione zostało 23 sierpnia 2021 r. przez pracowników Urzędu Skarbowego w Choszczynie (po migracji podmiotu do tej jednostki)⁴¹;
- B(...) Sp. z o.o. zarejestrowano 6 kwietnia 2020 r.⁴², a ryzyko rejestracyjne w aplikacji SKORP oceniono 10 kwietnia 2020 r. (tj. cztery dni po rejestracji)⁴³;
- H(...) Sp. z o.o. zarejestrowano 20 lutego 2020 r.⁴⁴ a ryzyko rejestracyjne w aplikacji SKORP oceniono 24 sierpnia 2021 r. (tj. 551 dni po rejestracji)⁴⁵;
- S(...) Sp. z o.o. zarejestrowano 14 stycznia 2020 r.⁴⁶ a ryzyko rejestracyjne w aplikacji SKORP oceniono 22 stycznia 2020 r. (tj. osiem dni po rejestracji)⁴⁷;
- D(...) Sp. z o.o. zarejestrowano 7 kwietnia 2020 r.⁴⁸ a ryzyko rejestracyjne w aplikacji SKORP oceniono 10 kwietnia 2020 r. (tj. trzy dni po rejestracji)⁴⁹;
- C(...) Sp. z o.o. zarejestrowano 2 września 2020 r.⁵⁰, a ryzyko rejestracyjne w aplikacji SKORP oceniono 3 września 2020 r. (tj. jeden dzień po rejestracji)⁵¹, co było niezgodne z pkt 2 oraz 3 Procedury w sprawie analizy ryzyka.

Na podstawie pkt 2 Procedury w sprawie analizy ryzyka, m.in.: każdorazowo przed dokonaniem rejestracji podmiotu do celów podatkowych pracownik merytoryczny powinien dokonać ostatecznej oceny ryzyka rejestracji podmiotu z uwzględnieniem poziomu ryzyka wygenerowanego przez aplikację SKORP oraz w oparciu o posiadane przez naczelnika urzędu informacje i dokumenty. Zgodnie z pkt 3 Procedury w sprawie analizy ryzyka, analizę rejestracji podmiotu należy przeprowadzić na etapie weryfikacji złożonego przez podatnika zgłoszenia rejestracyjnego w podatku VAT i/lub VAT-UE. Ocena ryzyka powinna być dokonana przed zarejestrowaniem podmiotu w podatku VAT.

(akta kontroli str. 69-71, 298-346, 417-420, 834-835)

Naczelnik wyjaśniła m.in., że (...) *przez długą absencję pracowników spowodowaną pandemią COVID-19 oraz spiętrzenie różnorodnych zadań na stanowiskach komórki oraz dokonywania czynności w zakresie rejestracji podmiotu jako podatnika VAT / VAT-UE przez różne osoby przeoczono wykonanie oceny ryzyka rejestracyjnego; (...) w 2020 r. w wyniku migracji do tutejszego urzędu zostało przekazanych około 239 podmiotów, a oddanych 60. Różnorodność i natłok zadań spowodowały, że przeoczono wykonanie oceny ryzyka rejestracyjnego (...).*

(akta kontroli str. 295-296, 850-856)

W konsekwencji dokonanej z opóźnieniem lub przez inny urząd skarbowy analizy ryzyka rejestracyjnego, w tym nadaniu czterem podmiotom statusu ryzyka

³⁸ Tj. jako podatnika VAT.

³⁹ Ryzyko nadano na poziomie podwyższonym.

⁴⁰ Tj. jako podatnika VAT.

⁴¹ Ryzyko nadano na poziomie wysokim.

⁴² Tj. jako podatnika VAT i VAT UE.

⁴³ Ryzyko nadano na poziomie akceptowalnym.

⁴⁴ Tj. jako podatnika VAT i VAT UE.

⁴⁵ Ryzyko nadano na poziomie akceptowalnym.

⁴⁶ Tj. jako podatnika VAT i VAT UE.

⁴⁷ Ryzyko nadano na poziomie akceptowalnym.

⁴⁸ Tj. jako podatnika VAT i VAT UE.

⁴⁹ Ryzyko nadano na poziomie podwyższonym.

⁵⁰ Tj. jako podatnika VAT.

⁵¹ Ryzyko nadano na poziomie wysokim.

rejestracyjnego na poziomie podwyższonym lub wysokim⁵², informacji we wskazanym zakresie nie przekazano komórkom Czynności Analitycznych i Sprawdzających, co było niezgodne z pkt 4 Procedury w sprawie analizy ryzyka.

Na podstawie pkt 4 Procedury w sprawie analizy ryzyka, informacja o podmiotach, które otrzymały w wyniku oceny ryzyka podwyższony lub wysoki poziom ryzyka zostaje przekazana niezwłocznie do komórki Czynności Analitycznych i Sprawdzających, gdzie powinny być wykorzystywane w trakcie przeprowadzonych analiz.

(akta kontroli str. 69-71, 298-346, 417-420, 839)

Naczelnik wyjaśniła m.in., że w przypadku (...) podmiotów: A(...) Sp. z o.o. oraz O(...) Sp. z o.o. nie dokonano oceny rejestracji, wobec powyższego nie poinformowano komórki czynności analitycznych i sprawdzających, D(...) Sp. z o.o. i C(...) Sp. z o.o. dokonano oceny rejestracji podmiotów jednak poprzez przeoczenie nie poinformowano o wyniku dokonanej oceny komórki czynności analitycznych i sprawdzających (...). Gdy podatnik po raz pierwszy występuje o zwrot podatku (...) to obligatoryjnie są przeprowadzane czynności sprawdzające w tym zakresie. Zasada ta dotyczy wszystkich sytuacji związanych z pierwszym zwrotem podatku VAT, bez względu na stopień ryzyka określonego w aplikacji WRO System moduł SKORP, moduł OCENA PODATNIKA VAT, a także określonego w PoltaxPlus podsystem Kontrola - segmentacja ogólna. Dodatkowo raz w roku komórki SAS sporządzają raporty w zakresie kumulacji kwot do przeniesienia z aplikacji e-Orus lub WRO System, moduł ZWROTY VAT, które następnie podlegają weryfikacji i/lub czynnościom sprawdzającym przez pracowników czynności sprawdzających – SAS, również bez względu na stopień ryzyka określonego we WRO System moduł SKORP oraz moduł OCENA PODATNIKA VAT, a także określonego w PoltaxPlus podsystem Kontrola - segmentacja ogólna.

(akta kontroli str. 969-980)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2020-2021 (do 30 czerwca) prawidłowo sprawdzano dane przedstawione przez podatników w zgłoszeniach rejestracyjnych. Analizę ryzyka rejestracyjnego z wykorzystaniem dedykowanych do tego systemów informatycznych, przeprowadzono w stosunku do 46,7% objętych badaniem podatników. Nie dokonano takiej analizy dla 20% podatników, a w przypadku 33,3% podmiotów ryzyko to oceniano od jednego do 551 dni po dokonaniu rejestracji podmiotu jako podatnika VAT lub VAT UE, co było niezgodne z pkt 2 oraz 3 Procedury w sprawie analizy ryzyka.

W kontrolowanym okresie systematycznie monitorowano podatników VAT w celu ustalenia czy występują okoliczności wskazane w ustawie o VAT do ich wykreślenia z rejestru jako podatników VAT lub jako podatników VAT UE. Po rzetelnym przeprowadzeniu czynności wyjaśniających, bezzwłocznie wykreślano podatników z rejestru VAT.

OBSZAR

2. Weryfikowanie prawidłowości dokonywanych przez podatników rozliczeń VAT

Opis stanu faktycznego

2.1. W kontrolowanym okresie Ministerstwo Finansów przekazało do uzgodnienia⁵³ ogółem 51 raportów⁵⁴ o ujawnionych w rozliczeniach VAT podatników niezgodnościach.

(akta kontroli str.426-428)

⁵² Tj. dwa podmioty z podwyższonym ryzykiem oraz dwa z wysokim.

⁵³ Tj. w wyniku udostępnia w aplikacji WRO-System.

⁵⁴ W tym 18 raportów R.0-brak JPK_VAT, 14 raportów R.1.2 oraz 19 raportów R.2. podmiot główny.

Analiza 30 raportów⁵⁵ udostępnionych do wyjaśnienia wykazała, że otrzymano 4 584 niezgodności o łącznej wartości 38 136,9 tys. zł, w tym w wyznaczonym czasie wyjaśniono niezgodności wynikające z raportów: R.0 w 96,8%, R.1.2 w 81,6% oraz R.2. podmiot główny w 90,7%⁵⁶. W terminach wskazanych przez Ministerstwo Finansów nie wyjaśniono ogółem: 3,2% rozbieżności wskazanych w raportach R.0⁵⁷, 18,4% niezgodności o łącznej wartości 83 752 tys. zł wynikających z raportów R.1.2⁵⁸ oraz 9,3% rozbieżności o wartości ogółem 294,3 tys. zł⁵⁹ w raportach R.2. podmiot główny⁶⁰. W raportach udostępnionych w I kwartale 2021 r. w porównaniu do udostępnionych w I kwartale 2020 r. nastąpił wzrost odsetka niewyjaśnionych w czasie wyznaczonym przez Ministerstwo Finansów rozbieżności, w tym w przypadku raportów: R.0.odsetek ten wzrósł z 2,2% w I kwartale 2020 r. do 9,1% w I kwartale 2021 r. oraz R.2. odnotowano wzrost z 3,3% w I kwartale 2020 r. do 11,9% w I kwartale 2021 r.

(akta kontroli str.421-422)

Naczelnik wyjaśniła m.in., że: *nie wystąpiły przypadki braku podjęcia czynności weryfikacyjnych przez pracowników urzędu w wyznaczonym terminie (...), a jedynie niezakończone sprawy i rekordy we WRO System. Jednocześnie wskazane (...) rozbieżności, dotyczą w większości jednego podmiotu (...), z którym nie ma kontaktu i został wykreślony z rejestru czynnych podatników (...). Wzrost odsetek niewyjaśnionych (...) w I kwartale 2021 r. w porównaniu do udostępnionych w I kwartale 2020 r. raportów R.0 i R.2 był wynikiem kumulacji wielu zdarzeń. (...) zmiana przepisów w zakresie właściwości w wyspecjalizowanych urzędach skarbowych, spowodowała w styczniu 2021 r. przekazywanie i przyjmowanie znacznej grupy podatników do i z innych urzędów skarbowych (...). Struktura nowych podatników sprawiła, że ilość rekordów do wyjaśnienia w 2021 r. wzrosła; zwiększenie ilości czynności sprawdzających dotyczących weryfikacji zwrotów VAT dokonywanych (...) wykazanych przez nowo przejętych podatników; rozwijająca się pandemia, a co za tym idzie praca zdalna, kwarantanna czy izolacja pracowników reprezentujących obsługiwane spółki, zdeteminowała czas potrzebny do ustalenia stanu faktycznego lub wyjaśnienia wątpliwości (...).*

(akta kontroli str. 664-665, 675-677)

W wyniku prowadzonych działań wyjaśniających podatek naliczony uległ zmniejszeniu o kwotę ogółem 191,3 tys. zł, a także złożono: 98 plików JPK_VAT, 394 korekty JPK_VAT ze strony nabywcy oraz 124 deklaracje VAT lub ich korekty.

(akta kontroli str.423-425)

Na podstawie analizy 30 niezgodności wykazanych w raportach zwrotnych stwierdzono m.in., że:

- rzetelnie udokumentowano przeprowadzone postępowania wyjaśniające;
- w stosunku do podatników nie podejmowano wielokrotnie takich samych nieefektywnych czynności;
- wykreślano podatników z rejestru VAT w przypadkach wskazujących na spełnienie przesłanek w tym zakresie;

⁵⁵ Badaniem objęto po 10 raportów: R.0-brak JPK_VAT, R.1.2 oraz R.2. podmiot główny.

⁵⁶ Według stanu na 31 sierpnia 2021 r. wyjaśniono: wszystkie niezgodności wynikające z raportów: R.0 oraz 90,9% z raportów R.1.2, a także 97,2% z raportów R.2. podmiot główny.

⁵⁷ W tym w raporcie R.0 z: lutego 2020 r. - 5% niezgodności, marca 2020 r. - 1,8%, kwietnia 2020 r. - 4,6%, listopada 2020 r. - 2,7%, stycznia 2021 r. - 6,7%, marca 2021 r.(1) - 11,1% oraz marca 2021 (2) - 11,1%.

⁵⁸ W tym w raporcie R.1.2 z: czerwca 2020 r.(1) - 71,7% niezgodności, czerwca 2020 r. (2) - 59,5%, sierpnia 2020 r.(1) - 27,2%, sierpnia 2020 r. (2) -34%, sierpnia 2020 r. (3) - 15,8%, października 2020 r. - 52,9%, stycznia 2021 r.(1) - 10,6%, stycznia 2021 r. (2) - 14,1%, stycznia 2021 r. (3) - 15% oraz maja 2021 r. - 26,1%.

⁵⁹ W tym 51,6 tys. zł podatek VAT.

⁶⁰ W tym w raporcie R.2.podmiot główny ze: stycznia 2020 r. - 2,4% niezgodności, lutego 2020 r. 4,9%, marca 2020 r. - 2,6%, kwietnia 2020 r. - 7,7%, sierpnia 2020 r. - 12,7%, grudnia 2020 r. - 18,8%, stycznia 2021 r. - 13,3%, lutego 2021 r. - 10,2%, marca 2021 r. - 12,8% oraz maja 2021 r. - 8,2%.

- w uzasadnionych przypadkach rozważano wszczęcie kontroli i sporządzano wnioski o ukaranie podatnika;
- w wyniku podejmowanych adekwatnych działań wyjaśniono rozbieżności, w szczególności w uzasadnionych przypadkach podatnik złożył korektę deklaracji (lub brakujący JPK_VAT),
- w 93,3% przypadków niezwłocznie podjęto pierwszą próbę kontaktu z podatnikiem w związku z występującymi w raportach (docelowych) rozbieżnościami,
- w 96,7% przypadków nie wystąpiły długotrwałe przerwy w podejmowaniu prób kontaktu z podatnikami w związku z występującymi w raportach rozbieżnościami,
- z opóźnieniem podejmowano kontakt z podatnikiem w przypadku 10% badanych rozbieżności, w tym w 6,7% niezgodności pierwszą próbę kontaktu z podatnikiem podjęto od 88 do 112 dni po terminie udostępnienia raportów przez Ministerstwo Finansów oraz w 3,3% rozbieżności kolejną próbę kontaktu z podatnikiem podjęto po 85 dniach od pierwszego wezwania;
- pomimo usunięcia niezgodności w czasie określonym przez Ministerstwo Finansów, w przypadku 60% rozbieżności ostateczne zmodyfikowanie pozycji do uzgodnienia, tj. techniczne zamknięcie rekordu⁶¹, następowało od dwóch do 18 dni po terminie wskazanym przez Ministerstwo Finansów⁶².

(akta kontroli str. 1032-1047-1109)

2.2. W latach 2020-2021 (do 30 czerwca) wartości dokonywanych zwrotów z podatku VAT przewyższały wpływy z tego tytułu, w tym różnica pomiędzy wpływami i zwrotami ogółem wyniosła: 138 618,2 tys. zł w 2020 r., 180 200,5 tys. zł w I półroczu 2020 r. oraz 176 794,7 tys. zł w I półroczu 2021 r.

(akta kontroli str. 65)

Naczelnik, wyjaśniła m.in., że *ujemne wartości dochodów wykonanych (...) dotyczyły jedynie podatku VAT. W pozostałych paragrafach Urząd osiągnął wartości dodatnie, a poziom wpływów budżetowych był przez Naczelnika Zachodniopomorskiego Urzędu Skarbowego w Szczecinie na bieżąco monitorowany; (...) spółki wykazywały znaczne nabycia środków trwałych w związku z inwestycjami, obejmującymi budowy farm wiatrowych (...). Poza podmiotami działającymi w branży wytwarzania energii elektrycznej kwoty zwrotów wykazywane były przez spółki, prowadzące znaczące inwestycje w regionie.*

(akta kontroli str. 664, 667-671)

Z tytułu podatku VAT osiągnięto wyższe wpływy o 19,8% w 2020 r. w porównaniu do 2019 r. oraz o 22,5% w I półroczu 2020 r. w odniesieniu do analogicznego okresu 2021 r.

(akta kontroli str. 65)

Naczelnik wyjaśniła m.in., że: *podmiot u którego różnica pomiędzy wpłatami dokonanyymi w 2020 r. a 2019 r. wynosi ponad 220 mln zł. (...) jest związany z podmiotami, wykazującymi znaczne nabycia środków trwałych w związku z inwestycjami obejmującymi budowy farm wiatrowych; (...) od 1 stycznia 2021 r. dla dużej części podatników zmieniła się właściwość urzędów skarbowych; (...) wśród tych podatników znajdują się podmioty, które w latach poprzednich, dokonywały wpłat podatku VAT w najwyższych wysokościach.*

(akta kontroli str. 664, 672-674)

⁶¹ Tj. przez rekord rozumieć należy wskazany w raporcie zestaw danych dotyczących podatnika, w stosunku do którego istnieje konieczność przeprowadzenia działań weryfikacyjnych.

⁶² Tj. w terminie raportowania stanu wyjaśnienia spraw, rozbieżności widniały jako w toku pomimo, że faktycznie były już wyjaśnione.

W 2020 r. w porównaniu do 2019 r. oraz w I półroczu 2020 r. w odniesieniu do I półrocza 2021 r. dokonano wyższych zwrotów⁶³ odpowiednio o 14,5% oraz 19,5%.
(akta kontroli str. 65)

Naczelnik, wyjaśniła m.in., że: *podmiotami, u których różnice były największe są spółki działające w branży energetycznej; (...) wpływ na wyższe zwroty w 2020 r., miały (...) podmioty deklarujące nadwyżki podatku naliczonego nad należnym, zarejestrowane w Urzędzie dopiero w 2020 r., stąd brak jest zwrotów realizowanych w 2019 r.; (...) najwyższe kwoty zwrotów w I półroczu 2020 r. realizowano na rzecz podmiotów, które od 1 stycznia 2021 r. zmieniły właściwość (...). Zwroty VAT były konsekwencją: ponoszenia nakładów na inwestycje (zakup środków trwałych); dokonywania transakcji WDT lub eksportu towarów, przy jednoczesnym odliczaniu podatku naliczonego wynikającego z zakupów krajowych; wykazywania usług poza terytorium kraju (...), przy jednoczesnym odliczaniu podatku naliczonego, wynikającego z zakupów krajowych; dokonywania sprzedaży krajowej, opodatkowanej według obniżonych stawek podatku VAT (...) przy wykazywanych zakupach z podstawową stawką VAT (...).*

(akta kontroli str. 664, 674-675)

W wyniku analizy dokonanych od marca 2020 r. do czerwca 2021 r. 15 zwrotów podatku VAT o wartości ogółem 141 547,9 tys. zł⁶⁴ stwierdzono m.in., że:

- związane ze zwrotem podatku czynności weryfikacyjne rozpoczynano do trzech dni od daty wpływu deklaracji VAT-7,
- przed dokonaniem zwrotu przeprowadzono czynności analityczne mające na celu wstępną ocenę ryzyka w zakresie wykazanego zwrotu, przy użyciu dedykowanych do tego narzędzi informatycznych⁶⁵,
- ocenę ryzyka opierano na pełnym przeglądzie dostępnych o podatnika danych, takich jak: wyniki przeprowadzonych w okresie co najmniej 12 miesięcy kontroli, niezrealizowane wnioski o przeprowadzenie kontroli, analizy danych na podstawie złożonych JPK_VAT / deklaracji (przez podatnika i jego kontrahentów), w tym informacji podsumowujących, a także wyniki analizy weryfikacji danych rejestracyjnych dla podatników nowo zarejestrowanych,
- dokonanie zwrotów poprzedzono rzetelną analizą okoliczności mogących mieć wpływ na zasadność zwrotu podatku VAT,
- zwroty zostały zaakceptowane przez upoważnione osoby.

Wskazane działania były zgodne z Instrukcją obsługi deklaracji dla podatku od towarów i usług z wykazaną kwotą zwrotu podatku w Zachodniopomorskim Urzędzie Skarbowym w Szczecinie⁶⁶.

(akta kontroli str. 710-716, 721-727, 730-734)

2.3. W kontrolowanym okresie w ramach kierunków działania i rozwoju⁶⁷ KAS, Dyrektor Izby wyznaczył⁶⁸ Naczelnikowi Urzędu do osiągnięcia w latach 2020-2021

⁶³ Tj. 2 138 187,7 tys. zł w 2019 r., 2 447 369,7 tys. zł w 2020 r., 1 241 847,4 tys. zł w I półroczu 2020 r. oraz 999 402,3 tys. zł w I półroczu 2021 r.

⁶⁴ Badaniem objęto po pięć zwrotów nie poprzedzonych przeprowadzeniem kontroli podatkowej lub celno-skarbowej na kwotę: nie mniejszą niż 12 mln zł, mniejszą niż 12 mln ale nie mniejszą niż 3 mln zł, a także mniejszą niż 3 mln zł.

⁶⁵ W tym POLTAXPLUS: podsystem KONTROLA moduł Analiza zasadności zwrotu VAT oraz WRO-SYSTEM: moduł Analizer.

⁶⁶ Procedura wprowadzona 14 października 2019 r. pismem organizacyjnym Naczelnika Zachodniopomorskiego Urzędu Skarbowego w Szczecinie nr 4/2019.

⁶⁷ Jako kierunki działania i rozwoju wskazano na: 2020 r. wsparcie podatnika i przedsiębiorcy w wypełnianiu obowiązków podatkowych i celnych; pobór i egzekucję należności podatkowych i niepodatkowych budżetu państwa przez organy podatkowe i celne; bezpieczeństwo finansowe Rzeczypospolitej Polskiej i ochronę obszaru celnego Unii Europejskiej oraz 2021 r. zapewnienie stabilnych finansów publicznych, klientocentryczność, a także wzmocnienie zdolności organizacji do skutecznej realizacji zadań.

cele, weryfikowane z zastosowaniem mierników poziomu centralnego. W 2020 r. wskazano do realizacji osiem celów, w tym np.: wzrost skuteczności i efektywności poboru należności podatkowych i niepodatkowych⁶⁹; efektywny proces czynności sprawdzających⁷⁰ oraz efektywność kontroli celno-skarbowych i kontroli podatkowych⁷¹. W 2021 r. zaplanowano wykonanie pięciu celów, w tym np.: wzrost skuteczności i efektywności poboru należności podatkowych w wyniku działalności pionu kontroli KAS⁷²; wzrost skuteczności i efektywności poboru należności podatkowych i niepodatkowych⁷³ oraz poprawa skuteczności i efektywności działania pionu kontroli KAS⁷⁴.

(akta kontroli str. 3, 430-434, 448-460)

W latach 2020-2021 (do 30 czerwca) zakładane wartości osiągnięto w przypadku połowy z sześciu objętych analizą mierników stopnia realizacji celów KAS⁷⁵.

Na koniec 2020 r. w stosunku do wartości planowanych w ramach celu:

- efektywność kontroli celno-skarbowych i kontroli podatkowych, miernik pn. kontrole pozytywne – udział kontroli pozytywnych⁷⁶ w ogólnej liczbie zakończonych kontroli⁷⁷ osiągnięto na poziomie 80%, przy oczekiwanej wartości powyżej 78%;
- wzrost skuteczności i efektywności poboru należności podatkowych i niepodatkowych, miernik pn. realizacja należności publicznoprawnych⁷⁸ wyniósł 711 622 tys. zł przy planowanej wysokości 676 033 tys. zł;
- efektywny proces czynności sprawdzających, miernik pn. kwota ustaleń dokonanych w toku czynności sprawdzających prowadzonych z udziałem podatników⁷⁹ wyniósł 46,85 mln zł, przy zakładanej wartości 119,1 mln zł⁸⁰.

⁶⁸ Tj. na podstawie zarządzeń Szefa KAS nr: 73 z dnia 20 grudnia 2019 r. oraz 135 z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie określenia kierunków działania i rozwoju Krajowej Administracji Skarbowej na rok odpowiednio 2020 i 2021.

⁶⁹ Cel mierzony wartością realizacji należności publicznoprawnych (wartości do osiągnięcia w kolejnych kwartałach 2020 r. założono na poziomie odpowiednio: 136 431 tys. zł, 308 547 tys. zł, 476 341 tys. zł i 676 033 tys. zł) oraz ograniczeniem przyrostu zaległości wymaganych (wartość do osiągnięcia w każdym kwartale 2020 r. założono na poziomie mniejszym lub równym 105%).

⁷⁰ Cel weryfikowany kwotą ustaleń dokonanych w toku czynności sprawdzających, przeprowadzonych z udziałem podatników (wartości do osiągnięcia w kolejnych kwartałach 2020 r. założono na poziomie odpowiednio: 23,82 mln zł, 59,55 mln zł, 89,32 mln zł oraz 119,1 mln zł).

⁷¹ Cel weryfikowany udziałem kontroli pozytywnych (z ustaleniami podatkowymi powyżej 3 tys. zł) zakończonych w okresie rozliczeniowym w ogólnej liczbie zakończonych kontroli dotyczących podatków (wartość do osiągnięcia w każdym kwartale 2020 r. założono na poziomie powyżej 78%).

⁷² Cel mierzony skutecznością kontroli dotyczących podatków (wartość do osiągnięcia w każdym kwartale 2021 r. założono na poziomie powyżej 83%) oraz skutecznością kontroli dotyczących podatków przeprowadzonych w kluczowych podmiotach w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych (wartość do osiągnięcia w każdym kwartale 2021 r. założono na poziomie powyżej 80%).

⁷³ Cel mierzony ograniczeniem przyrostu zaległości wymaganych (wartość do osiągnięcia w każdym kwartale 2021 r. założono na poziomie mniejszym lub równym 105%) oraz realizacją należności publicznoprawnych (wartości do osiągnięcia w kolejnych kwartałach 2021 r. założono na poziomie odpowiednio: 132 132 tys. zł, 762 996 tys. zł, 1 190 338 tys. zł oraz 1 454 047 tys. zł).

⁷⁴ Cel mierzony efektywnością prowadzenia kontroli w zakresie cen transferowych (nie wyznaczono wartości do osiągnięcia w pierwszym kwartale 2021 r., w pozostałych kwartałach tego roku założono przeprowadzenie odpowiednio: dwóch, czterech oraz sześciu kontroli) oraz efektywności realizacji czynności sprawdzających (wartości do osiągnięcia w kolejnych kwartałach 2021 r. założono na poziomie odpowiednio: 11,90 mln zł, 29 mln zł, 54 mln zł, 44,31 mln zł oraz 59,49 mln zł).

⁷⁵ W 2020 r. badaniem objęto wykonanie trzech mierników, w tym: udział kontroli pozytywnych (z ustaleniami podatkowymi powyżej 3 tys. zł) zakończonych w okresie rozliczeniowym w ogólnej liczbie zakończonych kontroli dotyczących podatków, realizację należności publicznoprawnych oraz kwotę ustaleń dokonanych w toku czynności sprawdzających, przeprowadzonych z udziałem podatników. Za I półrocze 2021 r. dokonano analizy wykonania trzech mierników, w tym: skuteczności kontroli dotyczących podatków, realizacji należności publicznoprawnych oraz efektywności realizacji czynności sprawdzających.

⁷⁶ Tj. z ustaleniami podatkowymi powyżej 3 tys. zł, zakończonych w okresie rozliczeniowym.

⁷⁷ Konstrukcja miernika wyrażona została stosunkiem liczby zakończonych kontroli celno-skarbowych i zatwierdzonych kontroli podatkowych, z ustaleniami podatkowymi powyżej 3 tys. zł, w okresie sprawozdawczym do liczby zakończonych kontroli celno-skarbowych i zatwierdzonych kontroli podatkowych w okresie sprawozdawczym.

⁷⁸ Dane składowe miernika określono kwotą dochodów (wpłaty-zwroty) do realizacji.

Na koniec I półrocza 2021 r. w porównaniu do założonych poziomów w ramach celu:

- wzrost skuteczności i efektywności poboru należności podatkowych w wyniku działalności pionu kontroli KAS, miernik pn. skuteczność kontroli dotyczących podatków⁸¹ osiągnięto na poziomie 88%, przy zakładanej wartości powyżej 83%;
- wzrost skuteczności i efektywności poboru należności podatkowych i niepodatkowych, miernik pn. realizacja należności publicznoprawnych⁸² wyniósł 523 536 tys. zł⁸³, przy wartości oczekiwanej na poziomie 762 996 tys. zł⁸⁴;
- poprawa skuteczności i efektywności działania pionu kontroli KAS, miernik pn. efektywność realizacji czynności sprawdzających⁸⁵ wyniósł 17,24 mln zł, przy planowanej wysokości na poziomie 29,54 mln zł⁸⁶.

(akta kontroli str. 461-476)

Naczelnik wyjaśniła m.in., że z przyczyn niezależnych, nie wszystkie mierniki zostały zrealizowane na poziomie oczekiwanym. Wynikało to głównie z pandemii COVID-19 (...) oraz zmiany przepisów dotyczących właściwości miejscowej od stycznia 2021 r. Wskazane okoliczności przekładały się na uzyskaną wartość wskaźnika „Efektywność czynności sprawdzających”; (...) osiągnięcie wartości, nie było możliwe (...) w warunkach epidemii COVID-19. Poprzez utrudniony kontakt z podatnikami, nie było możliwości przeprowadzenia dużej ilości czynności sprawdzających w sposób szybki i sprawny, co spowodowało uzyskanie (...) niższych kwot ustaleń z czynności sprawdzających (...); pracownicy zaangażowani byli w zadania priorytetowe (...) w zakresie udzielania ulg, (...) zwrotów nadpłat i zwrotów VAT. (...) W celu realizacji zaleceń Ministra Finansów, weryfikacja zwrotów VAT u podatników prowadzących działalność gospodarczą w branżach objętych (...) skutkami COVID-19 miała odbywać się w możliwie bieżący sposób, a zwroty VAT w miarę możliwości miały być dokonywane w terminach krótszych niż wnioskowane. (...) Kierownictwo Urzędu musiało dostosować organizację pracy w taki sposób, by przy ograniczonych zasobach kadrowych, spowodowanych absencją pracowników, (...) (kwarantanna, zwolnienia lekarskie, opieka nad dzieckiem z powodu zamknięcia szkół i przedszkoli), zachować ciągłość realizacji zadań oraz obsługi i wsparcia dla podatników w wykonywaniu obowiązków podatkowych (...). Od 2021 r. największe podmioty, (...), zmieniły właściwość na Pierwszy Mazowiecki Urząd Skarbowy w Warszawie. W latach poprzednich, znaczne kwoty ustaleń dokonywanych w wyniku prowadzonych czynności sprawdzających, stwierdzane były w kluczowych podmiotach. Zarówno pandemia COVID-19, jak i zmiana przepisów dotyczących właściwości miejscowej, miały wpływ na kształtowanie się miernika „Realizacja należności publicznoprawnych”

⁷⁹ Miernik wyrażony łączną kwotą ustaleń dokonanych w toku czynności sprawdzających przeprowadzonych z udziałem podatnika.

⁸⁰ Tj. osiągnięto 39,3% planowanej wartości.

⁸¹ Konstrukcja miernika wyrażona została stosunkiem liczby zakończonych w okresie sprawozdawczym postępowań kontrolnych, kontroli celno-skarbowych i zatwierdzonych kontroli podatkowych, z ustaleniami podatkowymi powyżej 3 tys. zł do liczby zakończonych w okresie sprawozdawczym postępowań kontrolnych, kontroli celno-skarbowych i zatwierdzonych kontroli podatkowych, dotyczących podatków.

⁸² Dane składowe miernika wyrażone stosunkiem kwoty zrealizowanych kwot wpływów w okresie sprawozdawczym do kwoty dochodów do realizacji dla danego województwa.

⁸³ Prezentowana wartość uwzględnia błąd aplikacji Poltax2Bplus, w wyniku którego w systemie komputerowym nienależnie przypisano Urzędowi zrealizowane przez inne urzędy skarbowe kwoty zwrotów o szacowanej wartości 333 mln zł. Nieskorygowana wartość osiągniętego miernika wyniosła 190 338 tys. zł, co stanowiło 24,9% zakładanego poziomu.

⁸⁴ Tj. osiągnięto 68,6% planowanej wartości.

⁸⁵ Miernik wyrażony łączną kwotą ustaleń dokonanych w toku czynności sprawdzających.

⁸⁶ Tj. osiągnięto 58,4% planowanej wartości.

(...). Pomimo zmiany właściwości, wartości przedmiotowego miernika, nie zostały dotychczas skorygowane o wartości wpływów, jakie generowały kluczowe podmioty (...); podatnicy zamiast dokonywać wpłat należności, składali wnioski o udzielenie ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych. Z powodu COVID-19, podmioty miały trudności w spłacie zobowiązań podatkowych, bądź odnotowały spadek obrotów, co miało bezpośredni wpływ na wysokość dokonywanych wpłat, a tym samym wysokość osiągniętego przez tutejszy Urząd kontyngentu (...).

(akta kontroli str. 436-438)

W związku z ryzykiem nieosiągnięcia zakładanych w kontrolowanym okresie celów, analizowano okoliczności mające wpływ na poziom realizacji mierników, w tym działania zaradcze podejmowano m.in. na podstawie informacji uzyskiwanych z raportów systemu Poltax2BPlus. Ogółem wystawiono: 991 upomnień na kwotę 70 447,9 tys. zł⁸⁷ oraz 467 tytułów wykonawczych o wartości 31 880,3 tys. zł⁸⁸. Ponadto wyegzekwowana kwota w wyniku podjętych czynności tzw. miękkiej egzekucji⁸⁹ wyniosła 3,1 tys. zł⁹⁰.

(akta kontroli str. 476-498)

Naczelnik wyjaśniła, że podejmowano liczne działania poprzez m.in.: (...) *monitorowanie wywiązywania się podatników i płatników z obowiązku składania deklaracji VAT, CIT oraz PIT-4R i PIT-8AR, działania dyscyplinujące podatników zmierzające do terminowego składania deklaracji (...); monitorowaniem i weryfikowaniem podatników i płatników, którzy nie wpłacali w ciągu roku podatkowego zaliczek na podatek dochodowy (m.in. poprzez wysłanie pism behawioralnych do podatników, przypominających o obowiązku zapłaty zaliczek PIT i CIT).*

(akta kontroli str. 3, 438)

Ponadto w zakresie rozliczeń podatku VAT, Dyrektor Izby monitorował osiągnięte przez Urząd poziomy: wpływów budżetowych, wykorzystywania struktur JPK_VAT oraz JPK na żądanie w toku prowadzonych czynności sprawdzających i postępowań podatkowych, a także wykorzystanie JPK w kontrolach podatkowych.

Osiągnięte wpływy budżetowe wyniosły 4 580,3 tys. zł w 2020 r.⁹¹ oraz 2 983 tys. zł w I półroczu 2021 r.⁹². W toku przeprowadzonych czynności sprawdzających wykorzystano struktury JPK_VAT oraz JPK na żądanie w 2 083 przypadkach z kwotą uszczupień ustaloną w wysokości 20 623,4 tys. zł w 2020 r. oraz w 895 przypadkach z uszczupleniami o wartości 7 183 tys. zł w I połowie 2021 r. W 2020 r. dane pobrane w formie JPK wykorzystano w dwóch postępowaniach podatkowych, w tym w zakresie podatku VAT ustalono: do wpłaty 44,4 tys. zł, zmniejszenie przeniesienia w wysokości 40,3 tys. zł oraz sankcje o wartości 5,1 tys. zł. W 2021 r. (do 30 czerwca) nie zakończono postępowań podatkowych, w których wykorzystano dane pobrane w formie JPK. W 2020 r. na 11 przeprowadzonych kontroli

⁸⁷ Tj. 852 upomnienia o wartości 54 451,9 tys. zł w 2020 r. oraz 139 o wartości 15 996 tys. zł w I półroczu 2021 r.

⁸⁸ Tj. 388 tytułów wykonawczych o wartości 19 606,1 tys. zł w 2020 r. oraz 79 o wartości 12 274,2 tys. zł w I półroczu 2021 r.

⁸⁹ Tj. działań podejmowanych do zaległości z kwotą jednostkową poniżej 116 zł i prowadzonych z wykorzystaniem środków takich jak m.in. rozmowy telefoniczne, wiadomości sms oraz e-mail.

⁹⁰ W tym 1,5 tys. zł w 2020 r. oraz 1,6 tys. zł w I półroczu 2021 r.

⁹¹ W tym: 3 926,4 tys. zł z tytułu decyzji wydanych w wyniku zakończonych kontroli oraz 653,9 tys. zł w związku z korektami deklaracji złożonych w wyniku zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli lub przeprowadzonej kontroli.

⁹² W tym: 2 860,6 tys. zł z tytułu decyzji wydanych w wyniku zakończonych kontroli oraz 122,4 tys. zł w związku z korektami deklaracji złożonych w wyniku zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli lub przeprowadzonej kontroli.

podatkowych⁹³, w których podatnicy podlegali obowiązkowi JPK_VAT i JPK, wykorzystano struktury JPK_VAT sześciokrotnie oraz pobrano i wykorzystano struktury JPK na żądanie w 10 przypadkach. W I połowie 2021 r. na 16 przeprowadzonych kontroli podatkowych⁹⁴, w których podatnicy podlegali obowiązkowi JPK_VAT, struktury te wykorzystano w trzech przypadkach, a także pobrano i wykorzystano struktury JPK na żądanie w 10 na 12 przeprowadzonych w tym zakresie kontroli. W wyniku powyższych działań stwierdzono uszczuplenia w podatku VAT o wartości 1 079 tys. zł w 2020 r. oraz 259,1 tys. zł w I połowie 2021 r., a nałożone na podatników sankcje wyniosły 194,3 tys. zł w 2020 r. i 149,9 tys. zł w I połowie 2021 r.

(akta kontroli str. 3, 434-436, 499-532, 534-539, 541-542)

Naczelnik wyjaśniła m.in., że *w kontrolach, gdzie nie pobrano struktur JPK VAT kontrole prowadzone były w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych, stąd struktury JPK VAT nie były konieczne do przeprowadzenia przedmiotowych kontroli. Jedna kontrola w której nie pobrano struktur JPK na żądanie dotyczy kontroli, w której dowody źródłowe zostały pobrane bezpośrednio od spółki (stąd pobranie JPK na żądanie tych samych struktur spowodowałoby zdublowanie się dowodów.*

(akta kontroli str.1124, 1126-1127)

2.4. W zakresie podatku VAT wszczęto cztery kontrole podatkowe w 2020 r.⁹⁵ oraz dwie w 2021 r. (do 30 czerwca). W 2020 r. liczba tych kontroli spadła o dziewięć tj. 75% w porównaniu do 2019 r., natomiast na niezmiennym poziomie pozostał stan kontroli wszczętych w I półroczu 2020 r. w odniesieniu do analogicznego okresu 2021 r.⁹⁶.

(akta kontroli str. 348-349, 358-411)

Naczelnik wyjaśniła m.in., że: *przyczyn takiego stanu (...) należy doszukiwać się (...) w zaleceniach Ministerstwa Finansów oraz Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Szczecinie, aby przekierować weryfikację rozliczeń podatnika z kontroli podatkowych na rzecz czynności sprawdzających, po drugie zaś w (...) sytuacji epidemiologicznej, która istotnie ograniczyła działania kontrolne, jako te wymagające bezpośredniego kontaktu z podatnikiem (...);*

(akta kontroli str. 665, 679, 684-709)

Badaniem bieżących okresów rozliczeniowych VAT⁹⁷ oraz uwzględniających swoim zakresem dwa lata poprzedzające rok wszczęcia kontroli objęto: trzy kontrole w 2020 r., w tym dwie w I półroczu tego okresu oraz jedną kontrolę w I półroczu 2021 r. Udział kontroli obejmujących bieżące okresy rozliczeniowe wyniósł: 75% w 2020 r., w tym 100% w I półroczu tego roku oraz 50% w I półroczu 2021 r. Stosunek kontroli obejmujących okresy rozliczeniowe starsze niż do czterech lat poprzedzających rok wszczęcia kontroli do liczby wszystkich kontroli wszczętych w danym roku, wyniósł: 25% w 2020 r., w tym 50% w I półroczu tego okresu oraz 50% w I półroczu 2021 r., tym samym w 2020 r. zwiększono udział kontroli VAT obejmujących wcześniejsze okresy rozliczeniowe.

(akta kontroli str. 348-351, 358-411)

Naczelnik wyjaśniła m.in., że: *w 2020 r. zwiększył się udział kontroli VAT obejmujących wcześniejsze okresy rozliczeniowe z uwagi na konieczność objęcia*

⁹³ Tj. zakończonych ze statusem zatwierdzone zarówno w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku VAT.

⁹⁴ Tj. zakończonych ze statusem zatwierdzone zarówno w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku VAT.

⁹⁵ W tym dwie w I połowie 2020 r.

⁹⁶ Tj. wszczęto po dwie kontrole w I półroczu 2020 r. oraz 2021 r.

⁹⁷ Tj. dotyczących roku wszczęcia kontroli lub roku poprzedniego, tj. poprzedzającego rok wszczęcia kontroli.

kontrolą podmiotu za okres od 1 maja do 30 czerwca 2015 r. (...); od stycznia do kwietnia 2015 r. Spółka wykazywała zobowiązanie; w maju i czerwcu 2015 r. wykazała kwoty do przeniesienia na następny okres rozliczeniowy; domniemano, że Spółka otrzymała korekty od podmiotu powiązanego (...) w związku z kontrolą przeprowadzoną u tego podmiotu za 2014 r.

(akta kontroli str. 665, 681-682)

W badanych latach w zakresie rozliczeń VAT zakończono cztery kontrole podatkowe w 2020 r., w tym dwie w I połowie tego okresu oraz trzy w 2021 r. (do 30 czerwca). Udział kontroli obejmujących okresy rozliczeniowe VAT nie starsze niż do dwóch lat poprzedzających okres zakończenia kontroli w zakończonych w danym roku kontrolach wyniósł 75% w 2020 r., w tym 50% w I połowie tego okresu oraz 66,7% w I półroczu 2021 r. Stosunek zakończonych kontroli obejmujących okresy rozliczeniowe do czterech lat lub starsze do liczby wszystkich kontroli wszczętych w danym roku, wyniósł: 25% w 2020 r., w tym 50% w I połowie tego roku oraz 33,3% w 2021 r. (do 30 czerwca), tym samym w 2020 r. oraz w I połowie 2021 r. zwiększył się udział zakończonych kontroli VAT obejmujących okresy rozliczeniowe wcześniejsze niż rok rozpoczęcia kontroli.

(akta kontroli str. 67, 352-353, 358-411)

Naczelnik wyjaśniła m.in., że: zwiększenie udziału zakończonych kontroli VAT w 2020 r. oraz I półroczu 2021 r. które obejmowały okresy wcześniejsze, spowodowane było tym, że kontrole te wszczęte zostały w latach wcześniejszych (...), zaś niezwłocznie po zakończeniu czynności kontrolnych i zebraniu wszechstronnego materiału kontrolnego kontrole te zostały zakończone. Wzrost wskaźnika udziału kontroli obejmujących wcześniejsze okresy rozliczeniowe (...) wynikał również z faktu, iż w okresie pandemii czynności kontrolne były spowolnione i/lub zawieszone, co wydłużyło moment zakończenia kontroli będących wówczas w toku, po „odmrożeniu” możliwości realizowania działań kontrolnych, czynności te zostały zintensyfikowane co przełożyło się na omawiany wzrost kontroli zakończonych.

(akta kontroli str. 665, 682-683)

We wszystkich (tj. czterech) zakończonych w 2020 r. kontrolach dotyczących rozliczeń VAT, stwierdzono nieprawidłowości z ustaleniami podatkowymi powyżej 3 tys. zł, w tym 50% przypadków dotyczyło zasadności zwrotów z tytułu tego podatku. Nieprawidłowości o wartości powyżej 3 tys. zł ustalono w 66,7% zakończonych w 2021 r. (do 30 czerwca) kontrolach z zakresu rozliczeń VAT, żadna z nich nie dotyczyła zasadności zwrotu ze wskazanego tytułu.

W 2020 r. w porównaniu do roku ubiegłego, skuteczność zakończonych kontroli, które dotyczyły rozliczeń podatku VAT oraz zasadności zwrotu VAT wzrosła odpowiednio o 30,8 punktu procentowego oraz 60 punktów procentowych. W I półroczu 2021 r. w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, trafność podjętych kontroli z zakresu rozliczeń podatku VAT obniżyła się o 33,3 punktu procentowego⁹⁸.

(akta kontroli str. 68, 354-411)

Naczelnik wyjaśniła m.in., że: spadek skuteczności kontroli dotyczy tylko obszaru VAT, ponieważ wszystkie kontrole zakończone w I półroczu 2021 r. zakończyły się ustaleniami podatkowymi powyżej 3 tys. zł, a więc osiągnięty wskaźnik skuteczności kontroli zakończonych w omawianym okresie wynosił 100%. W wyniku czynności kontrolnych przeprowadzonych w kontroli (...) obejmującej swoim zakresem VAT

⁹⁸ W I półroczu lat 2020-2021 wszczęto tyle samo kontroli.

oraz CIT za (...) stwierdzono nieprawidłowości w rozliczeniu podatku dochodowego od osób prawnych, które nie miały przełożenia na rozliczenie w podatku VAT.

(akta kontroli str. 665,683)

W zakończonych w latach 2020-2021 (do 30 czerwca) kontrolach w zakresie podatku VAT ujawniono nieprawidłowości o znacznej wartości, w tym:

- 607,8 tys. zł w zakresie transakcji zawartych z kontrahentami oraz zasadności dokonania zwrotu podatku VAT przed dokonaniem tego zwrotu w okresie rozliczeniowym obejmującym styczeń 2020 r., przy stwierdzonych nieprawidłowościach dotyczących wykazania w deklaracji VAT-7 w sposób nieuprawniony kwoty nadwyżki podatku naliczonego nad należnym do przeniesienia na następny okres rozliczeniowy;
- 2 332 tys. zł w obszarze prawidłowości naliczania i deklarowania zobowiązań podatkowych w podatku VAT w okresie od stycznia do września 2018 r., w tym główne nieprawidłowości dotyczyły: deklarowania sprzedaży z odwrotnym obciążeniem z wykazaniem w deklaracji VAT-7 dostawy towarów, dla których podatnikiem jest nabywca oraz niedochodzeniem należnej od kontrahenta zapłaty za sprzedaż towaru lub przyjęcie jej w gotówce, zamiast przelewem bankowym;
- 694,5 tys. zł w zakresie prawidłowości naliczania i deklarowania zobowiązań podatkowych w podatku VAT w 2018 r., przy stwierdzonych nieprawidłowościach dotyczących m.in.: błędnego przeniesienia kwoty nadwyżki podatku naliczonego nad należnym, niewykazania w deklaracjach VAT-7 transakcji wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów⁹⁹ oraz podatku należnego z tego tytułu, nieuprawnionego zawyżenia i zaniżenia w deklaracjach VAT-7 podatku należnego i naliczonego;
- 2 032,9 tys. zł w zakresie prawidłowości naliczania i deklarowania zobowiązań podatkowych w podatku VAT od maja do czerwca 2015 r., w tym ustalone nieprawidłowości obejmowały zawyżenie kwot wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów¹⁰⁰ oraz podatku naliczonego.

(akta kontroli str. 3, 439-444, 548-663)

W latach objętych kontrolą do identyfikowania nierzetelnych rozliczeń podatników VAT, w większości przypadków skutecznie stosowano systemy i aplikacje komputerowe, w tym w celu:

- monitorowania ciągłości i poprawności składanych deklaracji oraz obsługi rachunkowości podatkowej - Poltax¹⁰¹;
- weryfikacji osób upoważnionych do reprezentacji danego podmiotu - KRS¹⁰²;
- sprawdzania poprawności składanych JPK, spójności transakcji deklarowanych przez podatnika i jego kontrahentów, a także oceny ryzyka podatnika VAT oraz rejestracyjnego – WRO System (w tym moduły: Analizer, Zwroty VAT, Ocena Podatnika VAT, Skarbiec, Transakcje, STIR oraz Raporty)¹⁰³;
- ustalenia prawidłowości rozliczenia eksportu i importu - KRET¹⁰⁴ oraz KRIT¹⁰⁵;
- weryfikacji poprawności rozliczeń WNT i WDT- VIES;

⁹⁹ Dalej: WNT.

¹⁰⁰ Dalej: WDT.

¹⁰¹ Tj. system ewidencjonowania i przetwarzania danych o podatnikach.

¹⁰² Tj. udostępniona na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości wyszukiwarka podmiotów w Krajowym Rejestrze Sądowym.

¹⁰³ Tj. aplikacja sieciowa służąca m.in. do udostępniania plików JPK_VAT dla pracowników organów administracji podatkowej i celno-skarbowej. Tworzy raporty oparte na własnych i resortowych bazach danych w zakresie JPK.

¹⁰⁴ Tj. Konsola Raportowania Eksportu Towarów.

¹⁰⁵ Tj. Konsola Raportowania Importu Towarów.

- ewidencji prowadzonych czynności sprawdzających oraz generowania danych o podatnikach – e-Orus;
- generowania plików JPK_VAT oraz JPK na żądanie - Lunetka¹⁰⁶.
(akta kontroli str. 3, 309, 330-336, 429, 444, 735-754)

Naczelnik wyjaśniła, że najważniejszymi działaniami (narzędziami), jakie w trakcie trwania pandemii COVID-19 przyczyniły się do zrealizowania celu, jakim jest pobór podatku VAT były m.in.: (...) telefoniczny oraz mailowy kontakt z podatnikiem w celu otrzymania (...) dokumentów niezbędnych do prawidłowego i terminowego rozpatrzenia (...) wniosku; wykorzystywanie (...) dokumentów, będących w posiadaniu urzędu lub przedłożonych przez podatników w postępowaniach za poprzednie okresy (...); przygotowywanie projektów rozstrzygnięć na podstawie dokumentów przesłanych przez podatnika mailem (...), wykorzystywanie w jak największej ilości korespondencji za pośrednictwem ePUAP i biznes.gov. (...); zaangażowanie pracowników z innych komórek do pomocy przy prowadzonych postępowaniach, w szczególności do obsługi kancelaryjnej oraz wprowadzania rozstrzygnięć do systemów(...) W czasie pandemii, gdzie zalecono pracę hybrydową (...), napotymano na trudności techniczne, takie jak ograniczenia w dostępie do (...) laptopów. Pracownicy przechodzący na pracę zdalną, byli zmuszeni do zabrania ze sobą komputerów stacjonarnych. Ponadto na pracy zdalnej na początku pandemii nie było dostępu do wszystkich programów i aplikacji (...). W związku z (...) sytuacją związaną z zagrożeniem epidemicznym, Dyrektor Izby (...) zalecił podległym jednostkom przygotowanie inwentaryzacji obszarów, które nie są realizowane lub realizowane częściowo, (...) Naczelnik dokonał inwentaryzacji (...), wskazując zadania, które nie były realizowane, bądź realizowane były częściowo oraz zadania, wobec których istniało ryzyko niezrealizowania (...).

(akta kontroli str. 3-4, 444-447, 543-547)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Z opóźnieniem podejmowano działania w przypadku 10% badanych rozbieżności, w tym w 6,7% niezgodności pierwszą próbę kontaktu z podatnikiem podjęto od 88 do 112 dni po terminie udostępnienia raportów przez Ministerstwo Finansów oraz w 3,3% rozbieżności kolejną próbę kontaktu z podatnikiem podjęto po 85 dniach od pierwszego wezwania, w tym w związku z niezgodnościami występującymi w raporcie:
 - R1.2_27082020_072019 w przypadku podmiotu pn. T(...) ¹⁰⁷, pierwszą próbę kontaktu z podatnikiem podjęto 25 listopada 2020 r. ¹⁰⁸, tj. po 88 dniach od udostępnienia raportu przez Ministerstwo Finansów ¹⁰⁹;
 - R1.2_27012021_012020 w przypadku podmiotu pn. P(...) ¹¹⁰, pierwszą próbę kontaktu z podatnikiem podjęto 19 maja 2021 r. ¹¹¹, tj. 112 dni po terminie udostępnienia raportu przez Ministerstwo Finansów ¹¹²;

¹⁰⁶ Tj. aplikacja umożliwiająca wyszukiwanie, podgląd i pobieranie plików JPK_VAT oraz JPK na żądanie.

¹⁰⁷ Tj. z kwotą podatku naliczonego od zakupów o wartości 79 998,69 zł.

¹⁰⁸ Tj. wezwanie telefoniczne do przedłożenia dokumentów.

¹⁰⁹ Raport został udostępniony 27 sierpnia 2020 r.

¹¹⁰ Tj. z kwotą podatku naliczonego od zakupów o wartości 244 548,70 zł.

¹¹¹ Korespondencja e-mail w sprawie weryfikacji pliku JPK.

¹¹² Raport został udostępniony 27 stycznia 2021 r.

- *R1.2_27012021_022020* w przypadku podmiotu pn. A(...) ¹¹³ kolejną próbę kontaktu z podatnikiem podjęto 17 maja 2021 r. ¹¹⁴, tj. po 85 dniach od pierwszego wezwania telefonicznego, które nastąpiło 22 lutego 2021 r.
(akta kontroli str. 1032-1035, 1084-1106)

Naczelnik wyjaśniła m.in., że opóźnienia w kontakcie z podatnikami spowodowane były natłokiem terminowych i bardziej wymagalnych spraw, których załatwienie utrudniała pandemia.

(akta kontroli str. 1036-1037, 1042-1044)

2. Pomimo usunięcia niezgodności w raportach Ministerstwa Finansów w wymaganym czasie, ostateczne zmodyfikowanie pozycji do wyjaśnienia w przypadku 60% rozbieżności, tj. techniczne zamknięcie rekordu, następowało od dwóch do 18 dni po terminie wskazanym przez Ministerstwo Finansów, w tym w związku z rozbieżnościami występującymi w raporcie:

- *R2_podmiot_główny_26022021_122020* w przypadku podmiotu pn. C(...) ¹¹⁵, ostateczne zmodyfikowanie rekordu nastąpiło 4 sierpnia 2021 r., tj. 15 dni po terminie wskazanym przez Ministerstwo Finansów ¹¹⁶ oraz 156 dni po wyjaśnieniu niezgodności ¹¹⁷;
- *R1.2_27082020_072019* w przypadku podmiotu pn. N(...) ¹¹⁸, ostateczne zmodyfikowanie rekordu nastąpiło 23 lutego 2021 r., tj. 18 dni po terminie wskazanym przez Ministerstwo Finansów ¹¹⁹ oraz 174 dni po faktycznym wyjaśnieniu niezgodności ¹²⁰.

W konsekwencji zaistniałej sytuacji, z powodu zmiany od 1 stycznia 2021 r. właściwości organu podatkowego podatnika, sprawa celem jej załatwienia została przekazana innemu urzędowi skarbowemu ¹²¹ 18 dni po wymaganym przez Ministerstwo Finansów terminie na jej wyjaśnienie;

- *R1.2_27012021_022020* w przypadku podmiotu pn. AL(...) ¹²² ostateczne zmodyfikowanie rekordu nastąpiło 25 czerwca, tj. dziewięć dni po wymaganym terminie ¹²³;
- *R1.2_27012021_012020* w przypadku podmiotu pn. A(...) cztery rekordy ¹²⁴ ostatecznie zmodyfikowano 25 czerwca 2021 r., tj. 16 dni po wymaganym terminie ¹²⁵ oraz 24 dni po wyjaśnieniu niezgodności;
- *R1.2_27012021_022020* w przypadku podmiotu pn. A(...) 10 rekordów ¹²⁶ ostatecznie zmodyfikowano 25 czerwca 2021 r., tj. dziewięć dni po wymaganym terminie ¹²⁷ oraz 24 dni po wyjaśnieniu niezgodności;

¹¹³ Tj. z kwotą podatku naliczonego od zakupów o wartości 67 372 zł.

¹¹⁴ Tj. wezwanie telefoniczne do przedłożenia faktury.

¹¹⁵ Tj. z kwotą podatku VAT w wysokości 6 325 zł.

¹¹⁶ Wyznaczony termin upłynął 19 lipca 2021 r.

¹¹⁷ Dokumenty służące wyjaśnieniu niezgodności w raporcie otrzymano od podatnika 1 marca 2021 r.

¹¹⁸ Tj. z kwotą podatku naliczonego od zakupów o wartości 52 708 zł.

¹¹⁹ Wyznaczony termin upłynął 5 lutego 2021 r.

¹²⁰ Dokumenty służące wyjaśnieniu niezgodności w raporcie otrzymano od podatnika 2 września 2020 r.

¹²¹ Tj. 23 lutego 2021 r.

¹²² Tj. z kwotą podatku naliczonego od zakupów o wartości 67 372 zł.

¹²³ Wyznaczony termin upłynął 16 czerwca 2021 r.

¹²⁴ Tj. z kwotą podatku należnego do zapłaty w wysokości: 238 869,95 zł, 179 579,40 zł, 167 111,56 zł oraz 162 071,80 zł.

¹²⁵ Wyznaczony termin upłynął 9 czerwca 2021 r.

¹²⁶ Tj. z kwotą podatku należnego do zapłaty w wysokości: 400 205,52 zł, 381 235,58 zł, 235 360,84 zł, 230 887,80 zł, 226 095,98 zł, 219 457,26 zł, 212 368,20 zł, 201 742,20 zł, 166 752,30 zł oraz 126 563,25 zł.

¹²⁷ Wyznaczony termin upłynął 16 czerwca 2021 r.

- R1.2_27012021_032020 w przypadku podmiotu pn. A(...) jeden rekord¹²⁸ ostatecznie zmodyfikowano 25 czerwca 2021 r., tj. dwa dni po wymaganym terminie¹²⁹ oraz 24 dni po wyjaśnieniu niezgodności.
(akta kontroli str. 1032-1035, 1063-1066, 1075-1083, 1091-1097, 1106-1109)

Naczelnik wyjaśniła m.in., że opóźnienie następowało ze względu na obciążenia związane z wielością bardzo zróżnicowanych zadań.

(akta kontroli str.1036-1038, 1041-1047)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach objętych kontrolą rzetelnie sprawdzano zasadności wykazanego przez podatnika zwrotu VAT z wykorzystaniem dedykowanych temu narzędzi informatycznych, wspomagających identyfikowanie podmiotów nierzetelnych. W uzasadnionych przypadkach przeprowadzano w tym zakresie czynności sprawdzające z udziałem podatnika.

Udział kontroli obejmujących okresy rozliczeniowe VAT nie starsze niż do dwóch lat poprzedzających okres zakończenia kontroli w zakończonych w danym roku kontrolach wyniósł 75% w 2020 r., w tym 50% w I połowie tego okresu oraz 66,7% w I półroczu 2021 r. W 2020 r. w stosunku do roku ubiegłego, skuteczność zakończonych kontroli, które dotyczyły rozliczeń podatku VAT oraz zasadności zwrotu VAT wzrosła odpowiednio o 30,8 punktu procentowego oraz 60 punktów procentowych. Ponadto, trafność podjętych kontroli z zakresu rozliczeń podatku VAT w I półroczu 2021 r. w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego obniżyła się o 33,3 punktu procentowego.

Zakładane wartości osiągnięto w przypadku połowy z sześciu objętych weryfikacją mierników stopnia realizacji celów KAS. Analizowano okoliczności mające wpływ na poziom realizacji mierników.

W raportach udostępnionych przez Ministerstwo Finansów z opóźnieniem podejmowano kontakt z podatnikiem w przypadku 10% badanych rozbieżności. Ponadto pomimo wyjaśnienia niezgodności w terminie, 60% rekordów wskazanych w raportach ostatecznie zmodyfikowano po terminie wskazanym przez Ministerstwo Finansów.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Analizowanie ryzyka rejestracyjnego przy pomocy dedykowanych do tego systemów informatycznych, przed rejestracją podmiotów jako podatnika VAT lub VAT UE.
2. Podjęcie działań organizacyjnych mających na celu ograniczenie zwłoki w kontaktach z podatnikiem w związku z rozbieżnościami występującymi w raportach udostępnionych przez Ministerstwo Finansów oraz terminowe modyfikowanie rekordów w tych raportach.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

¹²⁸ Tj. z kwotą podatku należnego do zapłaty w wysokości 326 820,34 zł.

¹²⁹ Wyznaczony termin upłynął 23 czerwca 2021 r.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 29 października 2021 r.

Kontrolerzy
Katarzyna Kozłowska
starszy inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
p.o. Dyrektor
z up.

.....
podpis

.....
podpis

Tomasz Cyranka
główny specjalista kontroli państwowej

p.o. wicedyrektor Delegatury

.....
podpis